

Aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Mevrouw dr. E.I. Schippers
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Datum
21 februari 2017

Onderwerp
Regeldruk als gevolg
van wettelijke
transparantie-
verplichtingen

Uw kenmerk

Ons kenmerk
JtH/RvZ/MK/2017/029

Bijlage(n)
3

Geachte mevrouw Schippers,

Transparantieverplichtingen dragen bedrijven en organisaties op om consumenten en patiënten inzicht te geven in de wijze waarop zij werken, hun producten, hun diensten en/of prestaties. De redenen voor transparantie kunnen divers zijn. Soms beogen zij de consument of patiënt goede informatie over het product of de dienst te bieden, in andere gevallen moeten zij ook beschermen tegen onjuist of onveilig gebruik. Aanvankelijk vloeiden deze verplichtingen voort uit afspraken die bedrijven zelf in de sector of branche maakten. Echter de laatste jaren is de wettelijk opgelegde transparantieverplichting in opkomst. Waar dat met onderlinge afspraken in de sector niet het geval is, leidt een wettelijke vastlegging van de verplichting ertoe dat de nalevingskosten voor bedrijven regeldruk zijn.

Kort na de introductie van de wettelijke transparantieverplichtingen zijn door ons de eerste signalen over de (dis)proportionaliteit van de verplichtingen ontvangen, met name vanuit de sector zorg en de financiële sector. Zij zijn voor ons aanleiding geweest om een onderzoek naar de regeldruk als gevolg van de wettelijke transparantieverplichtingen uit te voeren.

Wij hebben de ministers van Economische Zaken en Veiligheid en Justitie als coördinerend bewindspersonen verantwoordelijk voor het verminderen van regeldruk voor bedrijven respectievelijk de kwaliteit van de wet- en regelgeving over de uitkomsten en de aanbevelingen van het onderzoek geïnformeerd. Afschriften van deze brieven zijn als bijlagen bij deze brief gevoegd.

Focus van het onderzoek

Doel van ons onderzoek is te leren van de huidige ervaringen van bedrijven en organisaties met wettelijke transparantieverplichtingen. De centrale onderzoeksvraag is hoe bij nieuwe wettelijke verplichtingen onnodige regeldruk kan worden voorkomen. Of meer specifiek: in welke situaties en onder welke omstandigheden is een wettelijke oplegging van de verplichting geschikt om transparantiedoelen te bereiken en met welke wijze van uitvoeren zijn deze doelen het beste (dat wil zeggen met de minste regeldruk) te bereiken.

Nevendoel van het onderzoek is om mogelijkheden in beeld te brengen om bij de bestaande verplichtingen de ervaren regeldruk te verminderen. Om mogelijke misverstanden te voorkomen

Contact

Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T (070) 310 86 66
info@actal.nl

www.actal.nl
@actal_info

benadrukken wij dat het onderzoek niet bedoeld is om inzicht te bieden in de effectiviteit van de transparantieverplichtingen, met andere woorden of de transparantiedoelen bij de onderscheiden verplichtingen ook daadwerkelijk worden behaald. Dat neemt echter niet weg dat het onderzoek daarover wel enige noties heeft opgeleverd, waaraan wij in ons advies aandacht besteden.

Onderzoek

Er zijn 14 geldende transparantieverplichtingen onderzocht. Voor een overzicht van deze verplichtingen verwijzen wij u korthedshalve naar het eindrapport. Dit rapport is als bijlage bij deze brief gevoegd.¹ De verplichtingen zien op 5 sectoren van het bedrijfsleven: die van de verzekeraars, de zorgverzekeraars, de pensioenuitvoerders, de levensmiddelenproducenten en de medische sector. De keuze is voor deze sectoren gemaakt, omdat bedrijven hierin met meerdere transparantieverplichtingen te maken hebben. Dat maakt het mogelijk binnen het onderzoek een vergelijking van verplichtingen binnen één sector te maken. Bijkomend voordeel is dat de verplichtingen in deze sectoren op verschillende wijze zijn vormgegeven. Soms is transparantie via een brief of een e-mail vereist. Soms moet dat via een daartoe in het leven geroepen overheidswebsite (bijvoorbeeld het BIG-register in de zorg) of een branchewebsite (pensioenen) gebeuren. In een aantal onderzochte gevallen is vermelding van de informatie op het product zelf vereist (etiket of sticker). Deze diversiteit in de vormgeving maakt het mogelijk om ook de effecten van de verschillende wijze van uitvoeren met elkaar te vergelijken.

De bevindingen uit het onderzoek hebben een aantal 'lessons learned' opgeleverd. Deze lessen, die ook voor uw beleidsdomein van belang zijn, vindt u terug in de brieven aan de ministers van Economische Zaken en Veiligheid en Justitie. Het onderzoek heeft voor uw beleidsdomein een aantal specifieke adviespunten opgeleverd. Die treft u in deze brief aan.

Wees kritisch op wettelijke vastlegging van transparantieverplichtingen die al deel uitmaken van bedrijfsprocessen van verzekeraars

De Nederlandse Zorgverzekeringsautoriteit (NZa) is op basis van de Wet marktordening gezondheidszorg bevoegd tot het stellen van regels op het gebied van transparantie door zorgverzekeraars aan consumenten. Recentelijk zijn die regels met Regeling TH/NR-007² getroffen. De artikelen 6 en 9 van deze regeling verplichten tot informatieverstrekking over de premiegrondslag en aspecten die de premie beïnvloeden (artikel 6) en over wijzigingen in de polisvoorwaarden, als deze wijzigingen ten nadele van de verzekerde strekken (artikel 9). De regeling is getroffen op het moment dat het verstrekken van de informatie al deel uitmaakte van de bedrijfsvoering van zorgverzekeraars. Dat maakt weliswaar dat zorgverzekeraars als gevolg van de verplichting nauwelijks extra regeldruk ervaren; anderzijds roept het wel op de vraag naar nut en noodzaak van een wettelijke verplichting. Dit klemmt temeer als met een wettelijke vastlegging de informatieverstrekking als regeldruk voor zorgverzekeraars moet worden aangemerkt.

¹ Rapport KPMG 'Onderzoek naar regeldruk transparantieverplichtingen', van 21 december 2016, zie www.actal.nl.

² Regeling informatieverstrekking ziektekostenverzekeraars aan consumenten nr. TH/NR-007, zie www.nza.nl.

Wij adviseren u terughoudend te zijn met het introduceren van wettelijke transparantieverplichtingen voor zorgverzekeraars als het bieden van transparantie al deel uitmaakt van de bedrijfsvoering.

Voorkom doublures in informatieplichten: verplicht zorgverzekeraars uitsluitend tot informatieverstrekking per brief of enig andere fysieke informatiedrager als daarom door de verzekerde uitdrukkelijk is gevraagd

De informatie van artikel 9 van de regeling TH/NR-007 moet zowel op de website van de zorgverzekeraar als in het prolongatiepakket worden opgenomen. Dit pakket moet met een afzonderlijke hard copy informatiedrager aan de verzekerde worden gezonden. De verplichting om de informatie ook 'fysiek' toe te sturen levert volgens de verzekeraars onnodige regeldruk op. Alle zorgverzekeraars beschikken namelijk over een "Mijn....." omgeving of service-app's, waarmee de informatie (ook) digitaal bekend wordt gemaakt. Toezending via een hard copy informatiedrager heeft uitsluitend toegevoegde waarde, als daarom door de verzekerde wordt gevraagd. Wij zien dat u inmiddels initiatieven hebt genomen om onnodige doublures in de informatievoorziening aan consumenten en patiënten te voorkomen, zoals bijvoorbeeld met het door u bij de Tweede Kamer ingediende wetsvoorstel op de digitale polis.³. Deze lijn kan naar onze mening worden doorgetrokken naar de informatieverstrekkingen die in de regeling TH/NR-007 zijn opgenomen.

Wij adviseren u er voor te zorgen dat in de regeling TH/NR-007 onnodige doublures in de informatieverstrekking worden weggenomen en de regeling daarom zo te doen aanpassen dat zorgverzekeraars uitsluitend tot een hard copy verstrekking (per brief) verplicht zijn als de consument daarom vraagt.

Etiketteringsplichten

De verplichtingen van EU-Verordening 1169/2011 leveren de producenten van levensmiddelen regeldruk op, die zij ten dele als onnodig ervaren. Het gaat in het bijzonder om de verplichting om een lijst met ingrediënten op het etiket van het product op te nemen (artikelen 18 tot en met 22), de etiketteringsplicht ten aanzien van de voedingswaarde (artikelen 29 tot en met 35) en de verplichting om het land van herkomst te vermelden (artikel 26).

Er zijn mogelijkheden om de regeldruk als gevolg van deze regelingen te verminderen.

Daarvoor is overigens wel een aanpassing van de EU-regelgeving nodig. De mogelijkheden zijn:

- het beperken van het detailniveau van de op de producten op te nemen informatie:
 - bij vermelding van het land van herkomst voor ingrediënten uit Lidstaten uit de Europese Unie (EU) kan worden volstaan met de vermelding dat zij uit de EU afkomstig zijn. Daarmee kan op het etiket de huidige verplichte uitsplitsing naar afzonderlijke EU-Lidstaat komen te vervallen;
 - bij de verplichting van artikelen 18 tot en met 22 kan worden volstaan met een vermelding van de allergenen op productniveau in plaats van een vermelding op ingrediëntniveau.
- het verruimen van de mogelijkheden om informatie digitaal te verstrekken. Dit kan door een ruimer gebruik van een QR-code op producten toe te staan;

³ TK WO 34 399, Wijziging van de Zorgverzekeringswet in verband met de elektronische zorgpolis

- momenten waarop wijzigingen in de regelgeving moeten worden doorgevoerd te laten kunnen beter aansluiten bij momenten waarop het gebruikelijk is om in het productieproces wijzigingen door te voeren.

Wij adviseren u deze reductiemogelijkheden verder te verkennen en u in EU-verband in te spannen om de aanbevolen wijzigingen te realiseren.

Transparantie van kwaliteitsindicatoren in de zorg met minder regeldruk is mogelijk

Op basis van artikel 66d van de Zorgverzekeringswet (Zvw) zijn zorgaanbieders gehouden om informatie over de kwaliteit van de verleende zorg aan Zorginstituut Nederland (ZiN) te rapporteren. Deze informatie wordt in een openbaar register opgenomen, met als doel consumenten over de kwaliteit te informeren. De consument wordt langs deze weg in staat gesteld een afgewogen keuze tussen zorgaanbieders te maken.

Deze verplichting levert ziekenhuizen en andere zorgaanbieders regeldruk op, waarvan de omvang naar onze mening kan worden beperkt. Zo hebben wij al in ons advies over de 'Regeldruk door de ontwikkeling van kwaliteitsstandaarden en de rol van het Kwaliteitsinstituut'⁴ gesignaleerd dat de uit hoofde van transparantie te verstrekken informatie niet altijd aansluit bij de informatie uit de processen van de zorgaanbieders. Een betere aansluiting op de bronregistraties van de zorgaanbieder leidt tot minder regeldruk. Verder betekenen transparantieplichtingen dat zorgaanbieders kwaliteitsmetingen moeten uitvoeren. De praktijk laat zien dat deze metingen elkaar ten dele overlappen. Minder regeldruk is mogelijk door doublures in deze metingen weg te nemen.⁵ Tevens kan een efficiënter gebruik van reeds geregistreerde gegevens, ook bij de metingen, er voor zorgen dat de regeldruk afneemt. Wij zien dat u al de nodige initiatieven neemt om deze regeldruk te verminderen. Wij stellen vast dat er nog wel veel werk te verzetten is om alle onnodige regeldruk als gevolg van de informatieplichten weg te nemen.

Wij hopen u met dit advies van dienst te zijn geweest en zien uw reactie op deze brief met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

w.g.

J. ten Hoopen
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris

⁴ Brief aan de Minister van VWS van 1 mei 2015, ons kenmerk JtH/RvZ/MK/2015/051, zie www.actal.nl.

⁵ Zie ook KPMG Plexus Onderzoek kosten kwaliteitsmetingen, december 2015